

DÉLMAGYARORSZÁG

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Dr. moóri Glattfelder Gyula érsek, csanádi püspök

1874—1943

Komor és fájdalmas harangzúgás hasított bele hétfőn este 9 óra tájban Szeged csendes nyárvégi estjébe. Az emberek felfigyeltek és szorongó érzéssel, rossz sejtelemmel fordultak gondolatban a Klebelsberg-téri püspöki palota felé. Szünet nélkül csengett a szerkesztőségi telefon és mi kénytelenek voltunk szinte félpercenként ismétetni a lesújtó hírt: igen, a sejtés igaz, a harangzúgás Szeged nagy főpapja, dr. moóri Glattfelder Gyula érsek, csanádi püspök halálának megdöbbentő hírére adja tudtul.

Este fél 9 óra tájban érkezett telefonjelentés Budapestről, ahol Glattfelder érseket a Sista-szanatóriumban ápolták, hogy a nagybeteg főpap nemes szíve 8 óra 5 perckor megszűnt dobogni, lelke a teremtőjéhez szállt.

A halál híre percek alatt futólüktént terjedt el a városban és Szeged katolikus hívei s minden egyes polgára vallási különbség nélkül mélységes fájdalommal vette tudomásul a tragikus halálesetet.

A súlyosan beteg főpap maga is érezte halála közeledtét. Kivánságára a Jézus Társaság egyik tagja kereste fel betegágyánál, a jézusársasági atya kezéből ájtatosan felvevte a betegek szentségét, majd hétfő este 8 óra 5 perckor örök álmra hunyta le szemét.

Az elhunyt főpap temetéséről még nem történt intézkedés.

Földi pályája véget ért, a más világ kapujába kisereglenek elébe régen elköltözött jelesek, tudósai a kánonnak, a dogmatikának, az értelemnek, a megfontoltságnak, soha nem látott színharmóniák kárpitozzák az eget tisztelére a képzőművészetek nagy patronusának, de a legelső sorban az ifjúság térdepel, annak szeméből harmatoznak a könnyek.

Tudtuk már életében, hogy a kivételes nagy püspökök közül való, felruházva az égi hatalom ritka adományaival, de igazi értéke csak ezután domborodik ki, tevékenysége, alkotásai nyomán s száll, száll a végtelenben, amíg magyar él a földön. Már pedig Szűz Mária népe ezer éven át sokkal több szenvedésben acélosodott meg, semhogy alkalmat lesők megérthetnék a széthullását.

Bölcs volt, mindig tudta, hogy mit akar, elhamarkodott lépések nem porolták be a saruját. Messzebb látott a legélesebb szemüeknél is, kezét, amely épp olyan puhán tudott áldást osztani, mint amilyen vassá vált az akarata végrehajtásánál, — a tulvilági hatalom vezette alkotások gyarapítására, emberséges cselekedetekre, a klasszikus értelemben vett humánusra.

Szónoklataiban magasan felette állt annak a nivónak, amely a hierarchia előkelő fokán természetesen kötelező, mondatait rem kellett csiszolni, mert hömpölyögtek azok önmaguktól is, magukkal ragadva a hívőket, a szóra szömjúhozókat olyan időben, amikor minden igének sorsdöntő a jelentősége. Sokszor bátorság kellett ehhez, hiszen kitérhet a lélek külön irányítást, felvilágosítást, mint az élen álló vezérektől? — de mindig megnyugovás szegődött a nyomába, annyira kinyi-

latkoztatásként hatott egy-egy beszéde, pásztorlevele.

Szoborszép alakja olyankor kiegyenesedett és szárnyas cherubok zsolozsmáját hintette szét a szívekbe a magyarázkodás nélkül is megértett ősi ige:

— Non possumus!

Mondjuk-e, mit tett az ifjúságért, már a maga ifjú korában kezdve hozza alapköveteléséhez annak a páratlan palotának, amely a Szent Imrések fogalmával az ő nyomán a világ minden katolikus területét megtermékenyítette?

A jövő nemzedék istápolása, utjának egyengetése nagyon szép és alkalmas téma a tapsszerzésre. Utána legfeljebb társas ebéd következik az anyag felületes továbbbrágásával. Glattfelder azonban másoknál sokkal előbb megérezte a követelőző feladatokat s örök alkotó tevékenységében nem riadt vissza a fárasztó uttól, a sokszor kényelemszűlte akadályoktól. Nem is igaz, hogy bármikor elfáradt, hol lát akadályt az, aki tudja, hogy valamire égető szükség van s modern idők Anteusává válik, elkedvetlenedést nem ismerve?

Beszéljünk a Képzőművészeti Társulatban kifejtett tevékenységéről, ahol szintén a lelkeket csiszolta, hangolta át a szép, a felemelő nemes, az élet értelmét jelentő örökbecsű alkotások befogadására? Majd elmondják a hívottak, az érdekeltek, mit veszítettek benne ezen a zsongásában soha el nem zsibbadó területen.

S ha már veszteségről beszélünk, ki méri fel a miénket, mikor elvesztjük? A sok kongeniális elgondolás, szándék és akarat megteremtette volna a legnagyobb Szegedet az ő részvétele,

részletekben is nagyot teremtő ereje és jósága nélkül? Kötetekre megy a sok idézet, amit Szeged magába olvasztó, átalakító erejéről az idők folyamán elmondtak és megírtak. Legnagyobb példája mégis püspök atyánk, aki úgy megszerette ezt a sokszor még szeretetreméltónak is mondható várost, hogy felette állt számtalan bennszülöttnek, lokálpatriótának, példáját adva alkotásaival, szavaival, bánatunkból-örömkünkkel való részvételével az igazi szegedi lelkiségnek.

Tudtuk kezdetől fogva, hogy nem hagy el bennünket, Kalocsa méltósága, címe nem csábítja, Szent Gellért örököse akar maradni mindvégig a Szeged megtiszteltetésére hozzánk kerülő csanádgyházmegyei püspöki székhelyen. Majdnem belebetegedett a válság gondolatába s tanu rá a város nagy rétege, milyen kedélyváltozáson esett át.

mennyire felfrissült, mikor életének ezt a nagy válságát sikerült áthidalnia.

Hozzánk való szeretetét sosem feledjük el, új levegőt hozott a városba, itt profán és duhaj igyekezetek, akaratok csitulnak halkabb ütemre csak azért, mert úgy éreztük, hogy jelenléte, gyakran hallatott apostoli szava erre kötelez mindnyájunkat. A vendég felszabadítja az illendőség béklyói alól a pajkos csemetéket, Glattfelder azonban nem vendégként jött közenk, hanem a miénknek s nyugvó porában is örökké öröklik szegedi földben megszeretett nivója, boldogulása felett. De utmutatás is az egész élete arra, mit kell csinálnunk, hogyan csináljunk, hogy méltóvá váljunk önmagunkhoz.

Nagyon nehéz a szívünk, mikor bucsút veszünk az ő, velünk összedobbanó szívétől, amelyben csak jóság, szeretet, megértés lakozott.

Glattfelder Gyula életrajza

Glattfelder Gyula 1874-ben született Budapesten, tehát mindössze 69 évet élt. Ebből az időből azonban 32 év esik főpásztori működésének áldásosan termékeny és lelki eredményekben gazdag idejére. 1896-ban szentelték pappá Budapesten, ahol egy ideig nittanárkodott, majd a központi papnevelő intézet tanulmányi felügyelője lett. 1909-ben már egyetemi tanár a budapesti egyetem hittudományi tanácskén. Ebben az időben már tudalmi téren is élénk tevékenységet fejtett ki és az egyházi, valamint a hitéletet elmélyítő intézmények egész sora születik meg az ő kezdeményezésére. Nemcsak nagyképzettségű hittudós, de kitűnő szónok, lelkes és fáradhatatlan cselekvő embere is, aki szinte isteni sugallatra megérzi, mik azok a modern intézmények, amelyekkel az Egyházat a kor kívánalmainak megfelelően gyarapítani kell. Megalapítja a Szent Imre-kollégiumot egész sorát, melyek mindmegannyi szelid várát a katolikus ifjúság vallásértelmei alapra helyezkedő nevelésére. Az ő fáradhatatlan buzgólkodásának eredménye a budapesti Örökimádás temploma és zárójára. Megindítja és éveken át szerkeszti az »Örökimádás« című hitbuzgalmi folyóiratot, az értékes cikkek és elmélyülő tanulmányok egész

sorával gazdagítja a magyar egyházi irodalmat. Magyarországon ő hívta fel a figyelmet az Actio Catholica mozgalmára, amely az ő szeretetteljes kezdeményezéséből terebélyesedett ki országos arányú akcióvá. Az A. C.-nak ő mindhaláláig országos ügyvezető-elnöke maradt és ebbeli minőségében állandóan fejlesztette, irányította ennek az egész magyar katolikus társadalmat szeretettel magához ölelő, öntudatos keresztényeket és szociális érzésű embereket nevelő mozgalomnak a működését.

Lelkipásztori hivatottságának fényes bizonyossága, hogy ifjan, alig 37 éves korában, 1911-ben Ferenc József király, mint a magyar katolikus egyház legfőbb kegyura, Rómával egyetértve őt itéli érdemesnek arra, hogy a csanádi püspökség megüresedő székét betöltsse. Egy évtizeden keresztül fejt ki áldados főpásztori tevékenységét püspöksége székhelyén: Temesvárott és ez a decennium magában foglalja az első világháború küzdelmes és súlyos lelki válságokat felidéző éveit, amelyek alatt az igazi jó pásztor szeretetével és bölcsességével vezető egyházmegyéjének ügyeit. A háború töltötte lelki sebeket gyógyítja, felszarítja a gyász és megpróbáltatások könyveit sokak szeméből és a Hit élő világosságánál mutatja